

Vargas Losan versio rouva Bovarysta

Mario Vargas Llosa: *Tuhma tyttö*, Otava 2010, Sulamit Hirvas (suom.)

Risto Niemi-Pynttari

Flaubertin romaani Emma Bovarysta (1857) on kiinnostanut Mario Vargas Losaa jo pitkään, ennen kuin hän kirjoitti *Tuhman tytön*. Ensimmäisen kerran Vargas Losa luki Flaubertin teoksen vuonna 1959, 23 –vuotiaana juuri muutettuaan Pariisiin. Romaanissa on niin paljon suoria Bovary –viitauksia, että se antaa aihetta lukea tätä kritiikeissä ”pinnalliseksi rakkausromaaniksi” sanottua teosta [New York Timesin arviota seuraten](#), siinä tätä romaania pidetään loistavana versiona Bovarysta.

Tuhmassa tytössä Flaubertin romaanin juoni on otettu uuteen käsittelyyn, siinä Ricardo rakastuu arvaamattomaan ja ovelaan naiseen. Myöhemmin kertoja törmää yhä uudestaan tähän elämänsä naiseen, aina tämä on muuttunut täysin erilaiseksi.

Vargas Losa on sanonut, että *Rouva Bovaryn* nerokkuus on ennen kaikkea ”kuvauksen häilyvyydessä ... kun kertoja tuhoaa todellisuuden ja luo sen sitten uudelleen.” Tämä on nimenomaan Emma Bovarya, teoksen maailma kehittyä hänen tunteittensa uudelleen hahmottamana ja kuitenkin siten että lukija tunnistaa nuo illuusiot.

New York Timesin arviossa Losan teosta on luonnehdittu loistavaksi mukaelmaksi Bovarysta. Romaanin alussa 15 vuotias poika tapaa juuri kaupunkiin muuttaneen tytön joka kutsuu itseään Liliksi ja, joka tanssii viettelevästi mamboa ja pukeutuu pojan mielestä hieman perverssillä tavalla. Tuosta tapaamisesta lähtien kertojasta tulee orja, ”minä” muuttuu ja siitä tulee ”me” ilman toista osapuolta.

Seuraavan kerran kertoja tapaa pakkomielleensä, eli elämänsä naisen, 25 vuotiaana Pariisissa, jonne hä on asettunut elämään vaatimatonta elämää. Nainen käyttää nimeä Toveri Arlette ja on provokatiivinen vallankumousaktiivi. Ricardo on hänen mielestään mitätön, ja samoin kuin Emma Bovary suhtautuu aviomieheensä, myös Ricardo saa tuntea olevansa liian tavallinen, ennalta arvattava ja mielenkiinnoton. Siitä huolimatta Arlette pitää miestä hetken aikaa rakastajanaan, huomaamatta tämän varsinaisia tunteita.

Mies tulkitsee itsensä, 1960 –luvun eksistentiaalismin opastamana, ”ulkopuoliseksi”.

Nainen, tämä tuhma tyttö, vaihtaa identiteettiä jatkuvasti, tavoittelee jännitystä jota vain voimakkaat ja vaaralliset miehet voivat tarjota. Voisi siis luulla, että romaanissa on naisvihaa. *Tuhma tyttö* nimenä viittaa eroottiseen, mutta toisaalta epäitsenäiseen olentoon, jonka kapina on vain tuhmuuksia.

Rinnastus Emma Bovaryyn auttaa kuitenkin hahmottamaan kysymyksen toisin. Vargas Losa on kirjoittanut Emmasta, että ”tämä kärsii, pettää, varastaa, valehtelee, ja lopulta tappaa itsensä siksi että vallitseva maailma latistaa hänen mielikuvitunsensa, hänen kehonsa, hänen haaveensa ja nautintonsa.